

Uitvoeringsparagraaf

Bij Beleidsagenda Energietransitie 2016-2020

**Provincie Noord-Holland
Maart 2016**

Kenmerk 771696/771698

In deze Uitvoeringsparagraaf maken we inzichtelijk welke activiteiten we in 2016 uitvoeren; het eerste jaar dat de Beleidsagenda Energietransitie beslaat. Er zijn in het Coalitieakkoord structureel (begrotings)middelen beschikbaar gesteld, die we willen inzetten als *procesgeld* voor de uitvoering van deze beleidsagenda. Er wordt waar dat kan aangesloten bij andere, overlappende doelen in de begroting (denk bijvoorbeeld aan de verduurzaming van de glastuinbouw, of energie uit water). Tot slot zijn er *reserves* waarover in de vorige collegeperiode besloten is, of waarover in deze periode een besluit genomen moet worden.

Begroet 2016

Begroting	2016	2017	2018	2019
Investeringsprogramma Klimaat	311.000			
Investeringsprogramma Duurzaamheid	987.000	700.000	700.000	700.000
Breed Onderzoek duurzame energie	200.000	200.000	200.000	100.000
Reserve Werkgelegenheid en Economie	200.000			
Biologische Landbouw	510.000			
Waterbudget (nader te bepalen)	20.000			
Primaire Waterkeringen	45.000			
Beleidsevaluatie en monitoring	25.000			
Uitvoeren Structuurvisie	172.500			
Totaal	2.470.500	900.000	900.000	800.000
Eerste begrotingswijziging 2016¹				
Uvr 'Zon op maatschappelijk vastgoed'	150.000			
Reserves/fondsen-Besluitvorming volgt				
	Beschikbaar	Toelichting		
EXIN-H	3.200.000	Enmalige uitkering dividend van fonds ODEN-H. Besluitvorming door PS wordt voorbereid.		
Energiebesparing bestaande woningvoorraad	10.181.000	Uit coalitieakkoord. Wordt nu uitgewerkt.		
Duurzaam Innovatiefonds	10.000.000	Uit coalitieakkoord. Wordt nu uitgewerkt, in samenhang met MKB innovatiefonds (8 miljoen euro).		
Restant bedrag TWIN-H Duurzame energie initiatieven	960.000	Besluitvorming door PS wordt voorbereid. Beoogd doel: InVesta.		
Totaal	24.341.000			
Reserves/fondsen - Reeds besloten				
	Beschikbaar	Toelichting		
PDENH	25.300.000	Resterend van 1 ^e tranche van 30 miljoen (van 85 mln).		
TWIN-H Duurzame energie initiatieven	300.000	Beschikbaar voor biomassa-projecten (o.a. uitvoeringsregeling Groen Gas, Biomassateelt op zee).		
TWIN-H/EXIN-H Duurzame energie initiatieven	1.086.450	Programma Zon op maatschappelijk vastgoed.		
Reserve Werkgelegenheid en Economie	200.000	Regeling Duurzaam Renoveren, loopt tot eind maart 2016.		
Rijksmiddelen (reeds overgeheveld naar uitvoeringsorganisatie)	800.000	Asbest eraf zonnepanelen erop (resterend van totale rijksbijdrage van € 1.3 mln in 2012).		
Totaal	27.686.450			

¹ Bij de eerste begrotingswijziging 2016 (PS 7 maart 2016) is voorgesteld dit restant van het budget 2015 opnieuw beschikbaar te stellen voor 2016.

Beoogde uitgaven 2016

Algemene activiteiten			
Activiteit	Omschrijving	Dekking	Portefeuille
Samenwerking	In 2016 starten en/of continueren we een aantal samenwerkingsverbanden, zoals: IPO, MRA Duurzaamheid, Bestuurlijk Overleg Noord-Nederland (BONN), Under2MoU, Ontwikkelingsbedrijf NHN, lidmaatschap Klimaatverbond (vanaf 2016). We zijn gericht op het versterken van relaties met strategische partners en willen hen met regelmaat bijeen brengen om kennis uit te wisselen en relaties onderling te versterken.	Investerings-programma (IP) Duurzaamheid	Duurzaamheid
Nationaal Energieakkoord (NEA)	Wij stellen ons actief op als gesprekspartner van het Rijk, onder andere via het IPO, over de werking van het Nationaal Energieakkoord. Standpunten over het Nationaal Energieakkoord stemmen we in het College af. Ook nemen we in 2016 deel aan de 'Energiedialoog' die het ministerie van EZ organiseert.	n.v.t.	Duurzaamheid
'Routekaart'; doorvertaling van de Europese doelstellingen naar Noord-Holland	Wij verkennen in 2016 of het mogelijk is om de Europese doelstellingen (2030 en 2050) door te vertalen naar onze provincie. Indien dit mogelijk is starten we hier in 2016 mee. We bouwen dan voort op de 'Toekomstperspectieven' die nu door de portefeuillehouder RO uitgewerkt worden. Deze 'Routekaart' zien we als een uitwerking van de motie 'Klimaataakkoord' (vreemd aan de orde, M78 14-12-2015).	Breed Onderzoek duurzame energie	Duurzaamheid
Dag van de Duurzaamheid	Op 10 oktober 2016 benutten we de Dag van de Duurzaamheid, een initiatief van Urgenda, als communicatiemoment.	IP Duurzaamheid en IP Klimaat	Duurzaamheid
EnergieLab	In 2016 ontbinden we de Energy Board en introduceren we het EnergieLab als instrument. EnergieLab passen we toe in ten minste drie beleidsopgaven. Ervaringen die we opdoen gebruiken we voor verdere toepassing. Ook leggen we de verbinding met de toepassing van dit instrument met het programma Groen Kapitaal en Circulaire Economie.	IP Duurzaamheid	Duurzaamheid
Het goede voorbeeld	In 2016 maken we inzichtelijk welke activiteiten we nu al ondernemen om onze eigen organisatie te verduurzamen (met betrekking tot energie). We brengen hier samenhang in en verkennen we welke mogelijkheden we hebben om hier een 'plus' op te zetten, en wat dit concreet zou betekenen.	n.v.t.	Integraal GS
Bijdrage aan Circulaire Economie	Voor Circulaire Economie zijn in het Coalitieakkoord op de begroting niet specifiek middelen gereserveerd. Er zijn wel raakvlakken vanuit andere begrotingen. Vanuit de Beleidsagenda Energietransitie reserveren we in 2016 middelen zodat hiervan activiteiten kunnen worden uitgevoerd.	IP Duurzaamheid	Duurzaamheid

Breed Onderzoek duurzame energie	Van de beoogde 200.000 in 2016 resteren nog middelen onderzoek te doen in 2016.	Breed Onderzoek duurzame energie	Duurzaamheid
Inspelen op actuele ontwikkeling	We reserveren middelen om in te kunnen spelen op actuele ontwikkelingen.	IP Duurzaamheid	Duurzaamheid

Energiebesparing in de gebouwde omgeving			
Activiteit	Omschrijving	Dekking	Portefeuille
Strategie-ontwikkeling	Energiebesparing in de gebouwde omgeving is door de diversiteit aan doelgroepen en investeringsvraagstukken een enorme uitdaging. Deze opgave vraagt om een goede strategie om niet alleen onze rol maar ook die van partners goed in te vullen.	n.v.t.	Duurzaamheid Wonen
Servicepunt Duurzame Energie (SPDE)	Het huidige contract met het SPDE loopt in 2016 af. Aandacht is dan ook gericht op de Europese aanbesteding die in 2016 wordt uitgevoerd. Onze intentie is dat niet alleen de provincie verantwoordelijk is voor de financiering van het SPDE, maar dat ook Noord-Hollandse gemeenten financieel gaan bijdragen. Een aanpak hiervoor wordt in 2016 uitgewerkt.	IP Duurzaamheid	Duurzaamheid Wonen
Bestemming middelen Coalitieakkoord voor 'energiebesparing bestaande woningvoorraad'	In 2016 maken we een plan voor bestemming dat we zullen voordragen aan PS.	Coalitieakkoord	Wonen Duurzaamheid
Energiebesparing in de Regionale Actieprogramma's (RAP's)	Vanaf 2016 zorgen we ervoor dat er goede afspraken over energiebesparing in de RAP's komen te staan.	n.v.t.	Wonen Duurzaamheid
Project Bouwen in Integrale Ketensamenwerking (BIK)	Dit project ronden we in 2016 af. BIK is gericht op het bevorderen van de ketensamenwerking in de bouw- en installatiesector en wordt uitgevoerd door de Kamer van Koophandel.	<i>Subsidie reeds verstrekt in periode 2011-2015</i>	Duurzaamheid
Regeling Duurzaam Renoveren	Deze regeling loopt in 2016 af. Van het totale oorspronkelijke budget (500.000) is nog zo'n 200.000 beschikbaar voor de realisatie van zgn. 'Nul-op-de-meter'-woningen van particuliere eigenaren.	Reserve werkgelegenheid en economie	Duurzaamheid

Energiebesparing in de industrie			
Activiteit	Omschrijving	Dekking	Portefeuille
Extra inzet op wettelijke taken (vergunningverlening en handhaving).	In 2016 herhalen en betalen wij vanuit de Beleidsagenda Energietransitie onze additionele bijdrage aan de Omgevingsdienst NZKG om prioriteit te geven aan energiebesparing bij provinciale inrichtingen.	IP Klimaat	Milieu Duurzaamheid
Makelaarsrol	In 2016 experimenteren we met de rol van	IP Klimaat	Milieu

	'kennismakelaar'. Hierbij vindt afstemming en samenwerking plaats tussen portefeuilles Milieu en Duurzaamheid.		Duurzaamheid
--	--	--	--------------

Energiebesparing in de glastuinbouw			
Activiteit	Omschrijving	Dekking	Portefeuille
Inzet op energiebesparing Greenport NHN en Greenport Aalsmeer	Beide Greenports vragen wij in 2016 extra aandacht voor duurzaamheid. Het gebruikt van aardwarmte en het hergebruik van CO ₂ zijn voorbeelden hiervan. We verwachten concrete investeringsvoorstellen op het gebied van CO ₂ , warmte en zonne-energie. Hierbij vindt afstemming en samenwerking plaats tussen portefeuilles Landbouw en Duurzaamheid.	Biologische landbouw	Landbouw Duurzaamheid
Ontwikkeling CO ₂ -netten	In 2016 ronden we een verkenning naar CO ₂ -voorziening Greenport Aalsmeer af. En verkennen we met andere (landelijke partners wat de mogelijkheden zijn voor een 'CO ₂ -rotonde'.	Biologische landbouw <i>Subsidie reeds beschikt in 2015</i>	Landbouw Duurzaamheid
Extra inzet verduurzaming	We leveren in 2016 een extra inspanning op dit thema. Zo wordt er voor Greenport NHN een energievisie gemaakt (eerder gerealiseerd voor Greenport Aalsmeer). We leveren een bijdrage aan een verkenning naar gelijkstroom in het Altongebied. Tot slot leveren we een bijdrage aan het maken en bekend maken van een 'energietool' voor Greenport NHN.	IP Klimaat	Duurzaamheid Landbouw

Wind op zee²			
Activiteit	Omschrijving	Dekking	Portefeuille
Lobby	De provincie is voorstander van windenergie, mits buiten de 12-mijlszone. Samen met andere kustoverheden die bezorgd zijn over de effecten van windparken (binnen de 12 mijlszone) op de kusteconomie, blijft de provincie ook de komende periode proberen de besluitvorming omtrent de Rijksstructuurvisie windenergie op zee en de Kavelbesluiten te beïnvloeden.	n.v.t	Duurzaamheid Economie
Plannen kabeltracé	De provincie is als vergunningverlener betrokken bij het toekomstige kabeltracé wanneer de kabels van windparken op zee in Noord-Holland aan land komen. Dit gebeurt in overleg met Tennet (of dit in 2016 al actueel wordt, is de vraag).	n.v.t.	Ruimtelijke Ordening Duurzaamheid

Zonne-energie			
Activiteit	Omschrijving	Dekking	Portefeuille
Zonatlas	Wij blijven de Zonatlas online aanbieden en actualiseren deze elk jaar.	IP Klimaat	Duurzaamheid

² Wind op Land maakt geen onderdeel uit van deze Uitvoeringsparagraaf.

Stimuleren zon op daken	Vanaf 2016 zorgen we ervoor dat er goede afspraken over de toepassing van zonne-energie in de RAP's komen te staan. Ook blijven we zonne-energie op bestaande woningbouw stimuleren, met regelingen en via het SPDE.	n.v.t.	Duurzaamheid Wonen
Ruimtelijke Beleidskader Zon	In 2016 leggen we een ruimtelijk beleidskader Zonneakkers voor aan PS.	n.v.t.	Ruimte Duurzaamheid
Solar city <i>Solar city is een project gericht op het ontwikkelen van hoog efficiënte en goedkope opwekking van zonnestroom. Kennis, innovatie en marktpotentieel worden verder ontwikkeld.</i>	Een consortium werkt aan de realisatie van 'Solar city' op het Amsterdam Science Park. De provincie is gevraagd om de ontwikkeling te ondersteunen. In 2016 verkennen welke ondersteuning nodig en mogelijk is.	p.m.	Duurzaamheid Economie
Zon op maatschappelijk vastgoed	Deze regeling willen we verlengen tot en met 2017. We verwachten dat met name scholen hiervan gebruik maken in 2016. We zetten het SPDE en onze eigen communicatiekanalen in voor extra aandacht voor deze regeling.	Besluitvorming bij eerste begrotingswijziging 2016	Duurzaamheid
SolaRoad	In 2016 werken we aan een samenwerkingsovereenkomst met kennisinstellingen en bedrijven. De overeenkomst is de start om te komen tot doorontwikkeling van de SolaRoad naar hogere categorieën wegen. In 2016 zal de laatste uitrol van de SolaRoad in Krommenie worden gerealiseerd (versie 2.0).	Begroting Beheer & Uitvoering <i>Er is voor deze pilot in totaal 2.700.000 euro beschikbaar, dat kan worden aangewend voor realisatie van de activiteiten.</i>	Mobiliteit Duurzaamheid

Biomassa en groen gas			
Activiteit	Omschrijving	Dekking	Portefeuille
Kennismakelaar groen gas	In 2016 gaan we met GroenGas Nederland een samenwerking aan, gericht op het bundelen en verspreiden van kennis over groengasontwikkeling.	IP Duurzaamheid	Duurzaamheid
Milena-Olga en InVesta <i>Overheden, onderzoeksinstelling en en bedrijfsleven zich ervoor in om een</i>	Twee zaken moeten er in 2016 van de grond komen: - een demonstratie-installatie voor biomassavergassing Milena-Olga. - InVesta (Institute for Valorization and Expertise in Thermochemicals Alkmaar), dat ruimte gaat bieden aan bedrijven die onderzoek uitvoeren naar vergassing van houtachtige biomassa en de toepassingsmogelijkheden van gassen die hierbij	EXIN-H (dividend ODEN-H) TWIN-H Duurzame Energie Initiatieven	Duurzaamheid

<i>expertisecentrum op het gebied van biomassavergassing te realiseren in Alkmaar (Boekelermeer).</i>	ontstaan. In 2016 spannen we ons bovendien in om een Green Deal met het Rijk te realiseren voor InVesta.	<i>Voordracht aan PS wordt voorbereid.</i>	
Uitvoeringsprogramma Biomassa	Uit de reserve TWIN-H duurzame energie initiatieven hebben we in de vorige collegeperiode het uitvoeringsprogramma Biomassa ingericht. We gaan in 2016 de resterende middelen bestemmen.	TWIN-H	Duurzaamheid

Warmte en koude			
Activiteit	Omschrijving	Dekking	Portefeuille
Opstellen Warmteplan	Voor de hele provincie maken we in 2016 een warmteplan dat ons inzicht geeft in de het potentieel. We onderzoeken welke kennis beschikbaar is, en wat daarop in aanvulling nog nodig is.	Breed Onderzoek duurzame energie	Duurzaamheid
Stimuleren benutten van warmte en koude	Verder ontwikkelen van het warmte-koude-dossier in Noord-Holland. Dat doen we door te blijven participeren in het programma MRA Warmte & Koude. Daarnaast ondersteunen we in 2016 initiatieven in NHN, bijvoorbeeld gekoppeld aan de ontwikkeling van duurzame glastuinbouw en de gebouwde omgeving.	IP Duurzaamheid	Duurzaamheid
WKO-tool	De reeds bestaande WKO-tool brengen wij in 2016 extra onder de aandacht. <i>De WKO-tool laat in 1 oogopslag zien wat de mogelijkheden zijn voor een open WKO systeem op locaties in Noord-Holland.</i>	Waterbudget (nader te bepalen)	Water Duurzaamheid
Lidmaatschap Stichting Warmtenetwerk	In 2016 worden we lid van deze landelijke stichting die zich inzet voor kennisontwikkeling over warmte- en koudenetten.	IP Duurzaamheid	Duurzaamheid
Deelname proces STRONG	We blijven in 2016 actief participeren in het landelijke proces om te komen tot een nationale structuurvisie van de ondergrond (STRONG).	n.v.t.	Milieu

Op weg naar een nieuw energiesysteem			
Activiteit	Omschrijving	Dekking	Portefeuille
Kennisontwikkeling over het energiesysteem <i>NEMIS is onderdeel van het Centrum voor Energievraagstukken (CvE) verbonden aan de Universiteit van Amsterdam.</i>	Om meer kennis te ontwikkelen over het energiesysteem nemen we deel aan het onderzoeksprogramma NEMIS. Om de kennis te verspreiden en in te brengen in onze uitvoering met partners organiseren we in 2016 een 'Ronde Tafel'. We laten ons hierbij ondersteunen door het (onderzoek van het) CvE.	Breed Onderzoek duurzame energie	Duurzaamheid

Alliander	Naast onze rol als aandeelhouder van Alliander versterken we vanaf 2016 onze inhoudelijke werkrelatie met Alliander.	n.v.t.	Duurzaamheid
-----------	--	--------	--------------

Innovatie			
Activiteit	Omschrijving	Dekking	Portefeuille
Energiedijk	In 2016 blijven we ons inzetten De Nieuwe Afsluitdijk een icoon te maken op het gebied van duurzame energie: de Energiedijk. <ul style="list-style-type: none"> - we blijven lid van de Nationale en Regionale Stuurgroep. - Vanaf 2016 investeren we gezamenlijk met provincie Fryslân in een programmamanager Energietransitie. - Indien extra onderzoek nodig is zullen wij dit uitvoeren. 	IP Duurzaamheid Water (Primaire waterkeringen) Breed Onderzoek duurzame energie	Water Duurzaamheid
Lidmaatschap	Wij blijven lid van EIP (een netwerk dat Europese lobby verricht op thema 'energie-uit-water') en volgen de ontwikkelingen van 'Dutch Marine Energy Centre'.	IP Duurzaamheid	Water Duurzaamheid
Duurzaam Innovatiefonds	In 2016 werken we het Duurzaam Innovatiefonds uit. Dit doen we in samenhang met het op te richten MKB Innovatiefonds. Hiervoor wordt een voorstel voor PS voorbereid.	Coalitieakkoord	Duurzaamheid Economie

Randvoorwaarden			
Activiteit	Omschrijving	Dekking	Portefeuille
<i>Ruimte</i> Verkenning 'Toekomstperspectieven'	In 2016 levert ECN de resultaten op van de 'Toekomstperspectieven'. Dit onderzoek vormt de basis van een verder uit te werken 'Routekaart' (zie Algemene Activiteiten). In de Metropoolregio Amsterdam doen we in 2016 een gedetailleerde verkenning naar de ruimtelijke effecten van de energietransitie.	Uitvoeren Structuurvisie	Ruimte Duurzaamheid
<i>Monitoring</i>	In 2016 starten we, naast kwantitatieve, met reflexieve monitoring. De reflexieve monitoring voeren we voor ten minste twee beleidsopgaven uit in 2016. Uitgangspunt bij de kwantitatieve monitoring is aansluiting bij landelijke monitoringsinstrumenten.	IP Duurzaamheid Beleidsvaluatie en monitoring	Duurzaamheid
<i>Communicatie</i>	Vanuit een communicatiestrategie maken we zichtbaar welke inspanning wij doen en geven we aandacht aan bijzondere projecten/resultaten uit het werkveld in Noord-Holland.	IP Duurzaamheid	Integraal GS